

YEREL REFORM BULUŞMALARI - 2

MERKEZİ İDARE VE YEREL YÖNETİMLER YETKİ PAYLAŞIMINDA İDARİ VE MALİ ÖZERKLİK

“Yerel Reform Girişimi Derneği” olarak resmen 1 Ağustos 2024’te kurulduktan sonra, Yerel Reform Girişimi, “Yerel Reform Buluşmaları” ana başlığı altında düzenleyeceği etkinlikler dizisini başlattı. Birincisi “Merkezi İdare ve Yerel Yönetimler Yetki Paylaşımında İdari ve Mali Özerklik” başlığıyla 30 Kasım 2024 Cumartesi günü saat 10.00-15.00 arasındaki üç oturumla gerçekleştirilen etkinliğin ikincisi “Başka Bir Kent Yaşamı Mümkün” sloganıyla İzmir Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi’nde (AASSM) 3 Ocak 2025 Cuma günü saat 15:00-17:30 arasında düzenlendi.

İzmir-Konak’taki Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi’nde etkinliğin açılış konuşmasını İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Cemil Tugay yaparken sunuş konuşmasını ise Yerel Reform Girişimi Derneği Kurucu Başkanı Murat Karayalçın yaptı. Yerel Reform Girişimi Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Nazlı Kayı’nın kolaylaştırıcılık görevini üstlendiği “İdari ve Mali Özerklik” konusunu ele alan panelde sırasıyla akademisyen Prof. Dr. Levent Köker, hukukçu, belediye başkanı ve parlamenter Bülent Baratalı ve Dokuz Eylül Üniversitesi İktisat Bölümü öğretim üyesi Dr. Aydın Arı sunumlarını gerçekleştirdiler. Panelde idari ve mali özerklik konusu derinlemesine tartışıldı. Uzmanlar, akademisyenler, yerel yönetim temsilcileri ve sivil toplum temsilcileri yerel yönetimlerin karşı karşıya olduğu sorunları ve çözüm yollarını ele aldı.

SUNUCU

Ve şimdi de açılış konuşmalarını gerçekleştirmek üzere daha çağdaş, daha eşit, daha adil, daha özgür ve daha mutlu bir İzmir için çalışmalarını gerçekleştiren İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Dr. Cemil Tugay’ı sahneye davet ediyoruz.

Hoş geldiniz başkanım.

Dr. CEMİL TUGAY

Değerli önceki dönem genel başkanımız, birbirinden değerli İzmir içinden ve dışından bugün bu değerli buluşmaya katkıda bulunmak üzere burada olan sevgili konuklar, ben aslında İzmir adına, İzmir Büyükşehir Belediyesi adına bu paneli burada düzenlediğiniz için ve burada bulunduğunuz için teşekkür etmek için buradayım, bu konuşmayı yapıyorum.

Yerel reform girişimi henüz yeni tanışmış olmama rağmen çabalarınızı dinlediğim zaman çok değerli bir girişim olarak görünüyor ve ikinci buluşmasını İzmir’de burada gerçekleştirmeniz de bizim için çok önemli. Bunun için teşekkür ediyorum.

Arayışımız tabii ki demokrasi üzerine. Arayışımız demokrasiyi daha iyi uygulamak ve demokrasinin aslında en pratik ve kuvvetli uygulamalarının gerçekleşeceğini düşündüğümüz yerel yönetimler düzeyinde uygulanmasını tartışmak.

İzmir, 157 yıllık bir belediyeçilik tarihine sahip. Türkiye, daha doğrusu bu topraklar, yaklaşık 200 yıllık bir yerel yönetim deneyimine sahip. Bu süre içerisinde İzmir her zaman demokraside iddialı bir şehir oldu. Yerel anlamda sosyo-kültürel seviyesini her zaman yükseklerde tutmayı başarmış bir şehir oldu. Ama açıkçası daha iyisini sağlayabileceğimizi de biliyoruz.

Türkiye 1970’li yıllarda toplumcu belediyeçilik modelini benimsemiştir. 1980’lerde

belediyelerin yetki, sorumluluk ve gelirlerini artırdılar. 1992 yılında ülke olarak Avrupa Yerel Yönetimler özerklik şartını imzaladık. 2000'li yıllarda Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde yerel yönetimler lehine birtakım yasalar yürürlüğe girdi. Yine 2005 yılında da 5393 sayılı belediye kanunu belediyelerin idari ve mali özelliğe sahip olduğunu belirterek yürürlüğe girdi. Fakat geçen yıllarda atılmış olan bu adımlara rağmen bugün baktığımızda ileriye gittiğimizi değil geriye gittiğimizi görüyoruz.

Açıkçası özellikle cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ülkemizde uygulanmaya başladığından itibaren gittikçe artan bir vesayet belediyelerin üzerinde hakimiyet kurmuş durumdadır. Bu sistemde çeşitli kanun ve düzenlemeler merkezi hükümete daha fazla yetki ve güç vermeye başladı. Çevre Şehircilik Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tarım-Orman Bakanlığı, Ticaret, Aile Bakanlığı gibi neredeyse bütün bakanlıklar bu bakanlıklara bağlı kurumlar, kurullar yerel yönetimlerin yetki alanlarına sizlerin de bildiği gibi daha fazla müdahale etmeye başladı ve şu anda da bu çabalar devam ediyor.

Geçen yıllarda artan ve sanki gittikçe daha kolay uygulanır hale gelen kayyum uygulamalarıyla da aslında bu anti-demokratik dönemin zirvesini yaşıyoruz diyebiliriz. 31 Mart seçimlerinde yani son seçimlerde Cumhuriyet Halk Partisi'nin birinci parti olması, Türkiye'nin önemli büyükşehir, il, ilçe belediyelerini kazanmış olmasından sonra Cumhuriyet Halk Partisi'nin özellikle halka doğrudan temas eden sosyal belediyecilik uygulamalarını engellemeye çalışan farklı baskı ve kısıtlama tekniklerini de bugün sizlerin bildiği gibi yaşıyoruz. Kreşler kadar basit bir uygulamayı dahi büyük bir sorun haline getirdiklerini görüyoruz.

İnanıyoruz ki kalkınmada yerel demokrasi ve sosyal devlet anlayışı yerelden başlayarak gelişecek. Bizler bu dönemde Cumhuriyet Halk Partili belediyeler olarak kendi şehirlerimizde katılımcı yerel demokrasi uygulamalarını geliştirmek için pek çok yol ve yöntemi deniyoruz. Sivil toplum kuruluşlarıyla yine kent içerisinde oluşturduğumuz katılımcı farklı yapılarla iletişim içerisinde birlikte şehri yönetmek için çaba gösteriyoruz.

Bir taraftan da toplumumuzun şu anda yaşadığı ağır sosyo-ekonomik çöküntüye karşı toplumu koruyucu politikalar uygulamaya çalışıyoruz. Burada bilinci arttırmak, demokrasi bilincini arttırmak, demokrasinin bir konfor konusu olmadığını, tam tersine bir zorunluluk olduğunu, insanlarımıza doğru yollardan anlatabilmek ve onların katılımlarıyla birlikte çok daha başarılı yerel yönetim uygulamalarını gerçekleştirebilmek en önemli hedefimiz.

Bizler Cumhuriyet Halk Partili Belediye Başkanları olarak sürekli bir arayış içerisindeyiz. Bu tür girişimler, bu tür tartışma ortamları bizler için de o anlamda çok yol gösterici olacaktır. İdari ve mali açıdan daha özgür olmak mutlaka ki hepimizin amacı. Özerklik tanımının tartışması mutlaka yapılmalı ve netleşmeli. Bu konuda çok kesin bir şey söylemek istemem ancak kaynaklara daha fazla ihtiyacımız olduğu mali açıdan aslında belediyelerin biraz daha kendi kaynaklarını, kendi oluşturacak alanlara ihtiyacı olduğunu kesin bir kanaatle söyleyebilirim.

İdari açıdan da belediyelere daha fazla sorumluluk yüklenmesi gerektiğine inanıyorum. Bir hekim olarak pek çok ortamda söylediğim bir şey, sağlık hizmetinde belediyelerin kesin olarak daha fazla rolü olmalı. Bugün merkezi hükümetin yürüttüğü sağlık politikaları ve sağlık sistemi, ben ve benim gibi düşünen pek çok hekimin gözünde ağır hatalarla dolu ve insanlarımız ne yazık ki eşit, adil, doğru düzgün bir sağlık hizmetini alamıyorlar. Özellikle koruyucu hekimlik, halk sağlığı konularında çok büyük problemler yaşıyoruz. Yerel yönetimlere bu konuda daha fazla sorumluluk verilmesi kesinlikle toplumumuzun daha sağlıklı olmasını sağlayacaktır. Ve benzeri talebi eğitim için bunun gibi şu anda merkezi hükümetin yetkisinde olan pek çok konu için de söyleyebilirim ki zaten gelişmiş ülkelerde çoğunlukla bu tür hizmetler yerel hizmet düzeyinde biraz o bölgenin ihtiyaçlarına göre

veriliyor. Bunu da biliyoruz.

Ben bu değerli buluşmanın başarılı geçmesini, hepimize yol gösterici olmasını yürekten dileyerek tekrar teşekkür ediyorum bugün burada olan siz değerli konuklara ve sevgili panelistlere. Saygılarımı sunuyorum hepinize.

SUNUCU

Sayın başkanımıza kıymetli konuşmaları için bizler de teşekkür ediyoruz. Türkiye'de sosyal demokrasi, hak ve adalet arayışı denildiğinde, doğru şehircilik ve kentleşme politikaları denildiğinde, halktan yana bir yaklaşım ve hakça bir yönetim denildiğinde onun adı hep ilk sıralardaydı, hep ilk sıralarda yer almaya da devam edecek. Önceki dönem Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı, Cumhuriyet Halk Partisi önceki dönem Samsun Milletvekili ve Meclis Dış İlişkileri Komisyonu Başkanı, Sosyal Demokrat Halkçı Parti Genel Başkanı ve Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin unutulmaz efsane başkanı Sayın Murat Karayağın bugün bizlerle birlikte.

Saygıdeğer Karayağın'ı konuşmalarını gerçekleştirmek üzere sahneye arz ediyoruz.